

Mikko Staff
Talousjohtaja

Valtiovarainvaliokunnan kunta- ja hyvinvointijaosto

Hallituksen esitys vuoden 2026 toiseksi lisätalousarvioksi, PL 33, HE 102/2026

Hallituksen esitys vuoden 2026 toiseksi lisätalousarvioksi on sosiaali- ja terveysministeriön (STM) pääluokan osalta pääosin tekninen. Esitys sisältää määrärahojen siirtoja, uudelleen budjetoitavia ja päätösosan tarkistuksia. Esitys lisää pääluokan määrärahoja 1,049 milj. eurolla. Kustannusneutraalit uudelleen budjetoinnit ja siirto oikeusministeriön (OM) pääluokasta huomioiden esitys vähentää määrärahoja 0,8 milj. euroa valtion talousarvion tasolla.

Uudelleen budjetoinnit yhteensä +1,7 milj. euroa

Rahapelilain (10/2026) edellyttämän pelihaittarekisterin kehittämistyön varmistamiseksi peruutetaan 310 000 euroa valtiovarainministeriön pääluokan momentilta 28.70.04 ja uudelleenbudjetointia vastaava määräraha THL:n toimintamenomomentille 33.03.04.

Terveyden edistämisen momentin 33.70.50 vuoden 2024 talousarviossa myönnetystä hallitusohjelman investointiohjelmaan liittyvästä kolmevuotisesta määrärahasta peruutetaan 1 400 000 euroa. Määrärahan uudelleenbudjetoinnilla tuetaan kunnissa toteutettavaa hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen toimintaa sekä toimintaa, jota kunnat, hyvinvointialueet ja järjestöt toteuttavat yhdessä. Kyse on vuoden 2024 talousarviossa terveyden edistämiseen myönnetystä 6,5 milj. euron määräraha ikäihmisten toimintakyvyn, kotona pärjäämisen ja omaishoitajien tukemiseen (Investointiohjelma).

Tekniset tarkistukset -0,8 milj. euroa

Sosiaali- ja terveysministeriön toimintamenoissa momentilla 33.01.01 oikaistaan tasa-arvopalkintoa koskeva määräraha, joka oli vireellisesti jäänyt vuoden 2026 talousarvioon. Seuraava palkinto myönnetään vasta vuonna 2027. Tämän takia momentilta vähennetään 0,5 milj. euroa.

Valtionosuudessa työttömyysetuuksien perusturvasta momentilla 33.20.52 esitetään huomioitavaksi vähennyksenä 1 700 000 euroa yleistuen tarveharkinnan arvion tarkentumisen perusteella ja lisäyksenä 1 400 000 euroa yleistuen osittaisen varhennetun vanhuuseläkkeen (OVE) tarveharkintaa koskevan siirtymäsäännöksen vuoksi.

Siirrot momenttien välillä, nettona STM:n pääluokka +0,14 milj. euroa

STM osuus Suomen pysyvässä edustustossa Natossa toimivan resilienssiasioiden erityisasiantuntijan palkkaus- ja muihin menoihin on huomioitu 11 000 euron siirto STM:n toimintamenomomentilta 33.01.01 ulkoministeriön momentille 24.01.01.

Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen alaisen vankiterveydenhuollon yksikön toimintamenoihin momentille 33.01.06 esitetään lisäystä 150 000 euroa, joka on siirtoa OM:n pääluokan momentilta 25.40.01. Siirrolla parannetaan vankien mielenterveyspalveluiden ja psykiatrisen hoidon saatavuutta.

Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen toimintamenoissa momentilla 33.03.04 on huomioitu 400 000 euron lisäys siirtona STM:n toimintamenomomentilta 33.01.01. Siirto aiheutuu tehtäväsiirrosta (8

Mikko Staff
Talousjohtaja

htv), jolla selkeytetään ministeriön ja THL:n tehtävänjakoa ja vahvistetaan THL:n roolia informaatio-ohjauksessa.

Päätösosan ja momenttilajien muutokset

Valtionosuus korkeakouluopiskelijoiden terveydenhuoltoon momentin 33.60.35 perusteluja täydennetään siten, että vuodelta 2025 siirtynyttä määrärahaa saa käyttää enintään 250 000 euroa toivotua lastensaantia tukevan pilottihankkeen valtionavustusten maksamiseen YTHS:lle ja Väestöliitolle valtionavustuslain mukaisesti.

Käyttötarkoitukseen osoitettavalla valtionavustuksella on tarkoitus käynnistää vuosia 2026—2027 koskeva määräaikainen kehittämishanke. Hankkeen tarkoituksena on tarjota tukea, lisätä hedelmällisyystietoutta ja vahvistaa neuvontaa lastensaantia pohtiville korkeakouluopiskelijoille sekä tuottaa kattava tietopaketti hedelmällisyydestä terveydenhuollon ammattilaisten työn tueksi.

Momentin 33.60.39 Palvelurakenteen kehittäminen päätösosaa muutetaan siten, että määrärahaa saa käyttää enintään 40 milj. euroa valtionavustuksiin, jotka kohdistuvat hyvinvointialueiden lakisääteisistä tehtävistä erillisiin määräaikaisiin omalääkäri-, omatiimi- ja ammatinharjoittajamallien kehittämishankkeisiin. Muutoksella poistetaan rajoite, jonka mukaan vähintään puolet kyseisestä määrärahasta tulee käyttää uusiin ammatinharjoittajamalliin perustuviin kehittämishankkeisiin. Muutos aiheutuu kehittämishankekokonaisuuden kohdentumisen tarkentumisesta.

Valtion rahoitus turvakotitoiminnan menoihin momentin 33.60.52 määräraha esitetään palautettavaksi kaksivuotiseksi siirtomäärärahaksi. Momentti muutettiin vuoden 2026 talousarviossa kiinteäksi määrärahaksi. Muutosta tehtäessä ei täysin osattu huomioida turvakotilain 11 §:n 2 momentin sisältöä, jonka mukaan: ”Jos saatua korvausta on jäänyt käyttämättä, palveluntuottajan on palautettava ylijäänyt osuus Terveyden ja hyvinvoinnin laitokselle viimeistään 1 momentissa tarkoitetun vuosittaisen selvityksen yhteydessä. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos voi jakaa palautuneet korvaukset sellaisille palveluntuottajille, joiden saama korvaus on ollut aiheutuneisiin kustannuksiin nähden liian vähäinen.” Lain ja momentin välisen ristiriidan poistamiseksi momentti esitetään palautettavaksi kaksivuotiseksi siirtomäärärahaksi.

Yhteenveto

Hallituksen esitys vuoden 2026 toiseksi lisätalousarvioksi on perusteltu kokonaisuus, jolla täsmennetään muutamia talousarvioon jääneitä epäjohtonmukaisuuksia ja varmistetaan sekä nykyisten että siirtomäärärahojen tehokas ja tarkoituksenmukainen käyttö kuluvana vuonna.